Javorniški slapovi

Javorniški slapovi ležijo na Spodnjih Počivalih, na istoimenskem potoku, ki si v globoki soteski utira pot izpod Medjega dola, se ustavi v zajezitvenem jezeru, kjer še vedno stoji ena prvih hidroelektrarn v Sloveniji. Slapovi so skriti v ozki soteski v smrekovem gozdu. Čeprav niso tako visoki, pa so ob velikih vodah mogočni in pomenijo lep naravni okras pokrajine. Prek dolomitne pregrade, ki je preprečevala vodnim močem, da bi izravnale strmec potoka struge, pada v vsej širini potokove struge mogočen prvi slap vsaj osem metrov globoko.

Od zajezitvenega jezera v Javorniškem Rovtu se potok Javornik v globokem koritu sprva prekopicava čez velike in manjše skalne bloke dachsteinskega apnenca, ki so ostanek iz pleistocenskih moren. Ko priteče v bližino Kladnikove domačije, kjer se cepi cesta proti Pristavi in zajezitvenemu jezeru , je že vklenjen med neprepustne zgornjekarbonske in permijske kamnine, v strugi pa je še precej blokov iz moren in blokov kremenovega konglomerata in trogkofelskega apnenca. Po taki podlagi teče do zgornjega slapa. Malo pred slapom je na desnem pobočju potoka modro siva glina, ki je nastala v prelomni coni iz glinenega skrilavca, peščenega skrilavca in lapornih kamenin. V njej so se ugnezdili na obeh straneh struge bloki trogkofelskega apnenca. Prelomna cona se vleče prečno čez potok. V tej manj odporni kamnini je nastal tudi tolmun pod slapom. Steno slapa obrašča bujno mahovje in kar naprej se na steni izloča lehnjak, ki je zavaroval sicer krušljivi nižji del slapu. Posebno lepa je stena slapa, kadar osvetljuje sonce penečo se vodo in temno zeleno mahovje. Pod spodnjim slapom je več manjših slapov, ki so nastali ob trdnejših plasteh in so nepomembni, če imamo pred očmi mogočne zgornje slapove. Po strugi navzdol so navaljeni veliki in manjši bloki različnih kamnin, med njimi pa hiti Javornik naprej proti Savi. Pri nastanku Javorniških slapov sta bila poglavitna vzroka različna odpornost kamnin in tektonska dejavnost v njih.

Nasproti slapa se nahaja zelo znano najdišče različnih zgornjekarbonskih okamenin (školjka, trilobit, mahovnjak in dva ramenonožca v zgornjekarbonskem skrilavcu).

Povzeto po knjigi Antona Ramovša Slapovi v Sloveniji